

מהו "סעיף אריכות ימים"?

מדריך משפטי לענייני חשבון הבנק של האזרח הוותיק

עו"ד שביט בן חורין

כוח בנקאי בכל עת.

- שותף בחשבון הבנק יכול להמשיך ולפעול בחשבון גם כאשר השותף השני אינו צלול ובר דעת.
- עם פטירת אחד השותפים בחשבון הבנק רשאים השותפים הנוותרים להמשיך ולבצע פעילות שגרתית ושוטפת בחשבון, מכוח קיומו של סעיף המכונה "סעיף אריכות ימים".
- לעומת זאת - ייפוי כוח בנקאי מתבטל אוטומטית עם פטירת הלקוח, וכן כשהלקוח מפסיק להיות צלול ובר דעת - ובהתאם מסתיימת היכולת של בעל ייפוי הכוח הבנקאי להמשיך לפעול בחשבון.
- על כן, מומלץ לערוך מראש ייפוי כוח מיוחד הנקרא "ייפוי כוח מתמשך", ולמנות מיופה כוח (אחד או יותר) אשר בין יתר סמכויותיו יוכל לטפל בכל ענייני הבנק של אדם שאינו צלול ובר דעת (זאת בנוסף לטיפול בכל ענייניו הרכשיים, הרפואיים והאישיים). לאור כוחו המיוחד של ייפוי הכוח המתמשך הוא יהיה בתוקף כאשר בעל החשבון אינו צלול ובר דעת.
- בנסיבות של קיזוז, לעיתים ניתן יהיה לקזז מהחשבון הבנק המשותף כנגד חוב אישי של השותף בחשבון אחר באותו בנק. לעומת זאת, לא ניתן לקזז מהחשבון המשותף כנגד חובו של בעל ייפוי כוח הבנקאי כבעלים בחשבון אחר.

לסיכום - הערכות נכונה בכל הקשור לחשבון הבנק של האזרח הוותיק הינה מרכיב מהותי בתכנון משפטי מקדים לגיל השלישי, ועל כן חשוב להסדיר מראש את כל הדרוש על מנת להיות במצב מיטבי בענייני הבנקאות של האזרח הוותיק.

*** עו"ד שביט בן חורין מרמת השרון מתמחה בעריכת דין לגיל השלישי, בעל הכשרה והסמכה מיוחדת מטעם משרד המשפטים לעריכת ייפוי כוח מתמשך. חבר ועדת היגוי במינהל גיל הזהב בתוכנית הקהילתית "הכינותי מראש".**

מהו "סעיף אריכות ימים"?

סעיף "סעיף אריכות ימים" או בשמו המשפטי "סעיף היוותרות בחיים" הוא סעיף בהסכם פתיחת חשבון הבנק, בו נקבע שלאחר פטירת אחד השותפים - השותף האחר רשאי להמשיך לפעול בחשבון. הסעיף חל על מערכת היחסים שבין השותפים בחשבון לבין הבנק, ואין בכוחו להעביר את הבעלות בכספים אל הצד הנוותר בחיים. מטרת הסעיף היא להימנע מהקפאת החשבון בעקבות פטירת אחד השותפים, ולאפשר לשותף הנוותר בחיים לפעול בחשבון, בכפוף לחובת הזהירות, עד להוצאת צו ירושה (אם אין לנפטר צוואה) או צו קיום צוואה (אם יש לנפטר צוואה).

אלמלא "סעיף היוותרות בחיים", על פי דיני הירושה, היה על הבנק לקבל צו ירושה או צו קיום צוואה בטרם יאפשר לשותף הנוותר בחיים לבצע פעילות כלשהי בחשבון.

בעבר, הבנקים לא תמיד נהגו לכלול "סעיף אריכות ימים" בטופס פתיחת החשבון ולכן חשוב לפנות לבנק על מנת לבדוק האם העניין הוסדר בעבר, ובמקרה הצורך לחתום כעת על טופס של הבנק שכולל סעיף אריכות ימים.

דוגמה לנוסח "סעיף אריכות ימים" כפי שמופיע במסמכי פתיחת חשבון של בנק הפועלים:

א - במקרה של פטירת מי מאיתנו, יהיו בעלי החשבון הנוותרים בחיים או מי שפועל מכוחם כדון, זכאים להמשיך ולעשות מעת לעת פעולות בחשבון ולא תחול על הבנק כל אחריות כלפינו, או כלפי חליפנו, או יורשינו, או הפועלים מכוחנו כדון, בכל הקשור לחשבון.

ב - מבלי לגרוע מהאמור לעיל, אנו מאשרים כי ידוע לנו שאין בהוראות אלה כדי לקבוע זכויות קניניות בין הבעלים המשותפים הנוותרים של החשבון או של אחד מבעלי החשבון או של יורשיהם והבאים מכוחם כדון.

מה ההבדל בין מיופה כוח בחשבון הבנק לבין שותף בחשבון הבנק?

פעמים רבות לקוחות הבנקים, במיוחד המבוגרים ביניהם, מבקשים לצרף את ילדיהם או קרובי משפחה אחרים לחשבון כדי שיעזרו להם בניהולו. במקרה כזה עומדות בפניהם שתי אפשרויות עיקריות:

א - לצרף את קרוב המשפחה כבעלים נוסף (שותף) בחשבון הבנק
 ב - לתת לקרוב המשפחה (בד"כ ילדים) ייפוי כוח לפעול בחשבון

מה ההבדל בין השניים:

- שותפים בחשבון בנק הם בדרך כלל (וכל עוד לא הוכח אחרת) בעלים במשותף של כל הזכויות הגלומות בחשבון בחלקים שווים, וכן נושאים באחריות משותפת לכל ההתחייבויות שנוצרו בחשבון. לעומת זאת - מיופה כוח בחשבון בנק אינו הבעלים של החשבון, אלא שלוח של הלקוח ועושה דברו.
- לא ניתן להוציא שותף מחשבון בנק משותף אלא בהסכמתו או על פי צו של בית המשפט. לעומת זאת - ניתן לבטל ייפוי